

10. Plan rada i detaljan opis sadržaja kulturne manifestacije za 2025.godinu

Kulturna misija Srpske narodne čitaonice i knjižnice u Vrepcu

Srpsko kulturno društvo – Srpska narodna čitaonica i knjižnica u Vrepcu – osnovano po dostupnim saznanjima daleke 1929.g. (...a možda i ranije) od početka svog djelovanja imalo je za zadatak (Izvod iz Pravila.... Društva iz 1933.g.):

1. Da unapređuje kulturu sela čitanjem dozvoljenih, poučnih i zabavnih novina i knjiga
2. Da nacionalno vaspita svoje članove
3. Da priređuje sedeljke, zabave, svečanosti i igre
4. Da priređuje predavanja o svemu onome, što bi uzdiglo zdravlje i prosvetu sela te što bi mu krenulo život k ekonomskom napretku
5. ...nečitko.....

Društvo od svoje obnove 18.3.2017.g. u aktualnim uvjetima, prilagođeno vremenu upravo djeluje na zadacima Pravila.

Društvo je nosilac svih aktivnosti i djelovanja u selu; od organiziranja svečanosti povodom slave sela, nove godine i ostalih praznika, komemoracije poginulim mještanima u 2. svjetskom ratu, organiziranja sportskih susreta, prisustvovanja kulturnim susretima drugih i bliskih organizacija i društava, podrške štampanju knjiga sa tematikom vrebačkog područja i izdavanja prigodnih publikacija sa vrebačkom povijesnom tematikom.

Društvo također ulaže u obnovu Društvenog doma u kojem se odvijaju svi značajniji događaji u selu, a koji je sagradio i poklonio Društvu još 1930.g. veliki vrebački ktitor Iso *Isika* Bogdanović.

Razvijajući svoje djelovanje Društvo je donijelo Odluku da sudjeluje na Natječaju Savjeta za NMRH sa dva kulturna projekta koja bi se realizirala i prezentirala javnosti u istom periodu:

- Izložba Vrebačkih Kalendara, monografije o Jadovi i starih dokumenata Društva
- Izrada bisti zaslužnih i poznatih Vrepčana

Izložba bi bila postavljena u velikoj dvorani u Društvenom domu u Vrepcu, a biste na memorijalnom području Gradina (...i čuvane/deponirane u Domu) u neposrednoj blizini Društvenog doma i spomenika poginulim partizanima i žrtvama 2. svjetskog rata.

Na taj način osigurala bi se sinergija oba Projekta u istom vremenu i prostoru.

PLAN RADA

- 1. Izbor stručnih suradnika – kustos, dizajner, organizator**
- 2. Izbor materijala – eksponata za Izložbu**

REKAPITULACIJA EKSPONATA:	
1 Vrebački kalendar 2024.g./7533 srpsku godinu	16
2 Vrebački kalendar 2025.g./7534 srpsku godinu	14
3 Pravila Društva iz 1933.g.	4
4 Odobrenje Opravila Društva od 31.10.1929.g.	1
5 Prepiska za odobrenje naziva Doma "Društveni dom Kralja Petra I Velikog Oslobodioca"	3
6 Lička sloga 3.3.1940.g.; Proslava prosvetnog rada	1
7 Popis stanovništva Vrebačkih sela iz 1925.g.	1
8 Vreme, br. 3500 od 4.10.1931.g.; Osvećenje Prosvetnog doma	1
9 Jadova	4
Sveukupno	45

3. Sadržaj aktivnosti na pripremi:

- a. Izbor štamparije
- b. Priprema eksponata
  - i. Štampanje plakata
  - ii. Postava na podlogu
  - iii. Definiranje organizacije izložbe
    1. Priprema i štampanje Pozivnica
    2. Priprema i štampanje Kataloga
    3. Plakati – poziv na obilazak Izložbe
    4. Razmještaj eksponata
    5. Čuvanje eksponata
  - iv. Priprema otvorenja izložbe
    1. Riječ autora
    2. Govor – slika života iz Like
    3. Dobrodošlica
  - v. Priprema dvorane za prihvatanje eksponata prema ideji dizajnera

4. Terminski plan odvijanja aktivnosti

- Savjet – Odluka o financiranju Projekta 4/2025.g.
- Organizacijski odbor: 5/2025.g.
  - Potpisivanje Ugovora o financiranju
  - Izbor štamparije
  - Priprema pozivnica, plakata, kataloga, eksponata
- Štampanje 1-15.6/2025.g.
- Organizacijske pripreme za Izložbu 16-30.6/2025.g.
  - Priprema eksponata
  - Distribucija pozivnica, plakata, kataloga
  - Priprema i postava Izložbe u dvorani
  - Organizacija otvorenja Izložbe
- Izložba – trajna postava od 1.7.2025.g.

OPIS SADRŽAJA KULTURNE MANIFESTACIJE

Ideja

Vrebač i vrebačka sela - Pavlovac Vrebački, Zavođe i Selište Vrebačko -su sela u Lici, nedaleko Gospića, i područja su iznimne prirodne ljepote i bogate kulturne i povijesne baštine.

Demografski devastirano, a u proteklom stoljeću u nekoliko navrata raseljavano područje, danas sa malobrojnim stanovništvom ali i velikom i vrlo privrženom dijasporom, iznimno zainteresiranom za boravak na vrebačkom području.

Na žalost, zbog odlaska starije populacije gubi se znanje o životu u prošlosti, običajima, događajima, znamenitim ljudima.... i postalo je važno sve to nasljeđe na popularan način prenijeti mladim generacijama i oživjeti društveni život u selu i Vrepčanima u dijaspori, kako bi se zadržala pripadnost selu.

Na tom tragu postavilo se pitanje kako prenijeti mladim generacijama kulturno, društveno i povijesno nasljeđe Vrepca i došlo se na ideju da za taj cilj iskoristimo formu „kalendara“ kao popularne forme koji je potreban svakoj porodici, pa i pojedincu.

U realizaciji ideje postavili smo cilj da „kalendar“ uz standardni sadržaj dokumentira lokalne sadržaje i da po završetku godine „kalendar“ ostane trajno sačuvan kao podsjetnik na zavičaj.

Prezentacija lokalnih i povijesnih sadržaja

Sadržajno, „Izložbu“ čine tri tematske cjeline:

- Vrebački kalendar za 2024.g. – 7532. srpsku godinu,
- Vrebački kalendar za 2025.g. – 7533. srpsku godinu,
- Dokumenti Društva – Srpske narodne čitaonice i knjižnice u Vrepcu i povezani novinski članci iz perioda oko 1930.g.

...i

- Nedavno objavljena knjiga „Lička ljepotica – RIJEKA JADOVA“ koja na najbolji način oslikava ovu iznimnu vrijednost Vrebačkog područja – kao prilog Vrebačkom kalendaru za 2024.g..

Vrebački kalendar za 2024.g. / 7532. srpsku godinu sadrži naslovne fotografije svakog mjeseca – lokalne prirodne i društvene znamenitosti – koje su dokumentarno proširene sa povezanim sadržajima – u standardnoj kalendarskoj formi.

Izdvojeno od Kalendara, posebno su obrađene dvije teme:

- Srpska narodna čitaonica i knjižnica u Vrepcu, kao stožerno Društvo – Srpsko kulturno društvo – koje povezuje Vrepčane sa svih strana svijeta i u čijem je aranžmanu Kalendar i pripremljen
- Web stranica Društva koja djeluje već više od 14,5 godina (postavljena 18.4.2010.g.) i koja prati lokalna događanja, povijesna i društvena zbivanja kao i širu problematiku srpske zajednice.

...a na kraju Kalendara je dodana:

- Velika reljefna mapa Vrepca na kojoj su na vizualan način prikazane i označene mikro prostorne cjeline sa dodatkom memoranduma Društva i autorima Kalendara.

U Vrebačkom kalendaru za 2025.g. / 7533. srpsku godinu promijenjen je koncept prezentacije kalendarskog i dokumentarnog materijala što je najavljeno već uvodnim sloganom – VRIJEME, ŽIVOT I LJUDI.

Kalendar je prikazan vertikalno, bočno, kako bi se osigurao veći prostor za teme mjeseca

Svaki mjesec sadrži jednu tematsku cjelinu sa društvenim ili pojedinačnim sadržajem, npr:

- Siječanj / Januar / Koložeg ima temu „Krajišnici“,
- Veljača / Februar / Sečko ima temu „Iso Isika Bogdanović“
- .....

Teme su u mjeri u kojoj je to bilo moguće povezane sa određenim mjesecom; tako npr. tema „Krajišnici“ uz Siječanj polazi od povijesne povezanosti i početka stvaranja naše zajednice; tema „Partizani“ uz Kolovoz

simbolizira ustanak u II svjetskom ratu (2.8.1941.g.), tema „Sveštenici“ uz Listopad seosku slavu Pokrov Presvete Bogorodice (14.10.),..... itd..

Posljednja strana Kalendara sadrži sliku „Sv. Save“ po fresci iz Manastira Mileševe, sa sloganom: „Čuvajmo tradiciju, pravoslavne vrijednosti i nacionalni identitet“, te podatke (Memorandum) o Društvu i autorima Kalendara.

Dokumenti Društva - Srpske narodne čitaonice i knjižnice u Vrepcu dokumentiraju najvažnije dokumente i događaje od osnivanja Društva. Društvo je prema nepotpunim podacima sa kojima se raspolaže osnovano 1929.g.. i bilo je dio bogatog kulturnog života sela. Raspolažući sa Društvenim ili Prosvetnim domom (prvi naziv) organiziralo je čitaonicu, knjižnicu, tečajeve za „analfabete“ i poljoprivrednike, društvene događaje, i .... i imalo je veliki značaj u Vrebačkim selima. Od dokumenata koji su pronađeni u Arhivu Jugoslavije u Beogradu prikazuju se Pravila Društva, Izvještaj o radu Društva, originalnu korespondenciju o prvom nazivu Prosvetnog doma, kao i novinske članke iz 1930-tih g. o radu Društva.

„Lička ljepotica - RIJEKA JADOVA“ nedavno objavljena knjiga (Studeni 2024.g.) dvojice autora, od kojih je jedan Vrepčanin i jedan od autora Kalendara iznimno je vrijedan doprinos upoznavanju rijeke koja u polukrugu opasuje Vrebac i dijeli Vrebac i Zavode. Vrepčani su veoma ponosni na Jadovu (...čije ime nosi i jedna zagrebačka ulica u Gajnicama) i koja je neraskidivo vezana za život u selu i koja daje život selu u bezvodnim godinama kroz riječna jezera koja preostaju kada rijeka u ljeto ponire u dubine kraških pećina.

Prekrasne slike i topli nadahnjujući opisi rijeke, ove nevelike knjige, doprinose stvaranju slike o Vrepcu i svojom ljepotom ostaju u sjećanju i pozivaju da se dođe u Vrebac i rijeka obiđe.

Prikaz knjige i nekoliko fotografija rijeke Jadove upotpunit će sadržaj Izložbe.

Cilj manifestacije

Cilj manifestacije je približiti Vrepčanima, društveno i povijesno nasljeđe Vrebačkih sela.

Cilj manifestacije je i razvijanje kulturnih vrijednosti i sadržaja koji će doprinositi očuvanju i jačanju srpskog nacionalnog identiteta ističući zaslužne i poznate ličnosti porijeklom iz Vrepca.

Cilj je i potaknuti Vrepčane i sve ostale da na isti ili sličan popularan način nastave pridonositi čuvanju baštine kraja iz kojeg potječu.

Cilj je i povezivanje Vrepčana sa krajem iz kojeg potječu.

Cilj je i motivirati i potaknuti pojedince da obnove svoje djedovine i da povremeno borave u vrebačkom kraju.

Cilj je motivirati i potaknuti pojedince da trajno borave u Vrepcu.

Cilj je kroz dolazak i boravak ljudi osigurati uvjete za ekonomsku obnovu i razvoj Vrepca.

Ciljne kategorije stanovništva

Primarno:

- Stanovnici Vrepca i okolnih sela (Zavođa, Pavlovca Vrebačkog i Selišta Vrebačkog)
- Stanovnici susjednih sela: Barleta, Bilaja, Ostrvice, Ribnika, Metka, Mogorića, Gornje Ploče
- Stanovnici daljnjih naselja: Udbine, Lovinca, Gospića sa okolinom

Sekundarno:

- Regije sa većom populacijom srpske zajednice: Zagreb, Rijeka, Karlovac, Beli Manastir

Tercijarno:

- Druge države: Srbija (Beograd, Novi Sad, Stepanovićevo, Prigrevica, Velebit) – sa velikom dijasporom Vrebačkog stanovništva; Bosna i Hercegovina (Banja Luka, Bijeljina, Trebinje) – zbog povijesnih migracija i povezanosti sa područjima izvornog porijekla Vrebačkog stanovništva

Procjena posjećenosti i interesno geografsko područje

Primarna područja (sa gostima):	Broj stan.:	%	Ukupno:
• Vrebac i okolna sela	250	100	250
• Susjedna sela:	800	70	560
• <u>Daljnja naselja</u>	<u>8.000</u>	<u>5</u>	<u>400</u>
UKUPNO			1.210

Nadogradnja izložbe kroz vrijeme da dodatnim sadržajima

Prva postava Izložbe daje mogućnost da se kroz daljnje istraživanje dodaju novi eksponati i kombiniraju sa pojedinim eksponatima, te tako novim izložbama daju nove teme i sadržaj.

Regionalno upoznavanje populacije sa vrebačkim vrijednostima

Srpska nacionalna zajednica većinski je locirana na području Zagreba, Rijeke, Karlovca i Belog Manastira

Izložba u susjednim državama

Posebno je izražena vrebačka dijaspora u Srbiji (Beograd, Novi Sad, Stepanovićevo, Prigrevica, Velebit).

Vrebačka populacija izvorno potječe sa područja tromeđe Srbije, Bosne i Hercegovine i Crne Gore. Iako su se uglavnom izgubile osobne veze sa krajem porijekla, ostala je povezanost po prezimenima, običajima i dijela povijesnog pamćenja te bi održavanje izložbe na tim područjima potaklo povezivanje ljudi.